

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

3 Talio punit eos qui falso crimina ponunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

dum & Gunterium in tali facto cum habuisse tutores, atque fautores penè totus nobis orbis referebat. & infra. ¶ Igitur decernente nobiseum sancta synodo, in presentia depositi, & ab officio sacerdotali excommunicati, atque à regimine Episcopatus alienati indubitanter existunt.

QUESTIO II.

Quod autem expoliatus ante iudicem stare non possit, multis auctoritatibus probatur.

C. I. ¶ Ante litem contestatam possessori cuncta sunt restituenda.

Ait enim Ioannes Papa I. a ad Zachariam Archiepiscopum.

Antiquius b decretum est, ut omnes possessiones, & omnia sibi sublata atque fructus cunctos ante litem contestatam perceptos i Episcopus, vel Primas possessori restituant.

¶ Perceptos] In vetustis exemplaribus, & epistola Ioannis, itemq; Eusebii est, perceptor vel Primas possessori restituar.

C. II. ¶ De eodem.

Item Nicolaus Papa.

Omnes c leges tam ecclesiastica, quam vulgares, & publicæ præcipiunt, ut omnia sibi ablata restituantur ei, qui suis est rebus expoliatus.

C. III. ¶ Nullus debet accusari, dum suis rebus fuerit spolatus.

Item Stephanus Papa, epistola secunda.

Nullus d Episcoporum, dum suis fuerit rebus expoliatus, aut à sede propria, qualibet occasione pulsus, debet accusari, aut à quoquam potest ei crimen obijci, priusquam integerrime restitueretur, & omnia quæ illi ablata quocunque ingenio fuerant; legibus redintegrentur, & ipse propriæ sedis, & pristino statui regulariter reddatur: ita ut omnes possessiones, & cuncta sibi injuste ablata, atque fructus omnes ante ceptam accusationem Primates, & synodus Episcopo, de quo agitur, funditus restituant.

¶ Caput hoc sue integritati ex originali est restitutum.

C. IV. ¶ Nec convocari ad synodum, nec in aliquo debet iudicari spolatus.

Item Eusebius e fratribus constituit per Alexandriam & Ægyptum, epist. 2.

In scripturis vestris reperimus, quosdam Episcopos vestris in partibus à propriis ovibus accusatos: aliquos videlicet ex suspensione, & aliquos ex certa ratione: & idcirco quosdam suis esse rebus expoliatos, quosdam verò à propria sede pulsos. Quos sciat nec ad synodum comprovincialem, nec ad generalem posse vocari, nec in aliquo iudicari, antequam cuncta, quæ eis sublata sunt, legibus potestati eorum redintegrentur.

C. V. ¶ De eodem.

Item Iulius Papa in epistola ad Orientales, cap. 31. & 2.

Nullus g potest convocari, aut iudicari, antequam omnia sibi ablata, & omnia jura ei in integrum restituantur: quia non habet privilegium, quo possit exui jam nudatus.

¶ Caput hoc confectum est ex decreto Iulii trigesimo quinto & octavo, verbum tamen mutatis, & alio modo dispositis.

a Et Euseb. Papa epist. 2. b Panzer. l. 4. c. 47. c 33. q. 2. Historia. 6. hæc omnes. In præfatione Isidor. in collectionem suam. d Burch. l. 1. c. 141. & 142. Ivo part. 5. c. 115. & 116. Concor. Panm. l. 4. c. 49. e Et in decreto Ioannis I. f Anf. l. 3. c. 44. Ivo part. 5. c. 249. Panm. l. 4. c. 45. g Burch. l. 1. c. 144. Ivo p. 3. c. 277. Panm. l. 4. c. 46. Ch. 6. c. 277.

C. VI. ¶ De eodem.

Item Zepheirius Papa a ad Episcopos

Ægypti, epist. 2.

Præceptum ergo est in antiquis statutis, Episcopos suos atque suis rebus expoliatos ecclesias proprias recipere, & primò sua omnia eis reddi, & demum, si eos iuste accusare voluerit, à quo periculo facere: iudices esse decernentes, Episcopos rectè sapientes, & in ecclesia convenientes, ubi testes essent singulorum quos prelli videbantur: nec prius eos respondere debere, quam omnia sua eis, & ecclesiis eorum, legibus integerrime restituantur.

QUESTIO III.

Quæ autem pena ferienda sit, qui in accusatione defecit, canonum censura desinit. Penam enim illam manus cum dispensatione estimationi accipiant.

C. I. ¶ De iis qui non probanda obijciunt.

Unde Caus. 2. Papa b.

Si quis circa huiusmodi personas non probanda dederit, auctoritate huius sanctionis intelligat sententiam infamiz sustinere, ut damno pudoris, & estimationis dispendio discat, sibi alienæ verecundiz impati infamiz (saltem de cetero non licere.

¶ Causus] Sic est in plerisque vetustis & habere locum in epistola unica ipsius, in qua proxime hic antecedunt verba. Si quis Episcopus. infra ead. quest. 7. In vulgata editione citatur Galasius.

C. II. ¶ Si accusator in accusari que defecit, in litem non recipiat.

Item Damasus Papa ad Stephanum Archiepiscopum, epist. 3.

Alumniator, si in accusatione defecerit, taliter recipiat. ¶ Verba ipsa Damasii referuntur infra 4. q. 4. c. nullus inducatur.

C. III. ¶ De eodem.

Item ex decreto Hadriani Papæ in capitulis ab ipso collectis, c. 52. in medio.

Qui e non probaverit, quod obijcit, penam, quam intulerit, ipse patiatur.

C. IV. ¶ De his, qui falsis criminibus aliquem impetrant.

Idem 1.

Si d quis Episcopum, aut Presbyterum, aut Diaconum falsis criminibus appetierit, & probare non poterit, nec 2 in fine dandam ei communionem defemus.

¶ Idem] Sic est in plerisque vetustis codicibus. Verba hæc autem legebat, Item Damasus Papa. Extat etiam in hoc in capitulis Hadriani, c. 92. & in concilio Elberitanum, cap. 170. citat ex Carthagenensibus. Et in tomis conciliorum ad Iulianum Carthagenensium, c. 170.

¶ Nec in fine] Sic legitur in concilio Elberitanum, hoc tantum canone, sed etiam in aliis. Quam ob causam, ut patet ob glossam nihil est mutatum. Apud Hadrianum tamen est, nec in fine dandam ei non esse communionem. Apud Iulianum non nisi in fine dandam ei esse communionem.

¶ 2 pars. Aliud est accusationem non implere, & aliud est convictionem non probare. Illud enim nulli sine abolutione, hoc tamen licet.

C. V. ¶ Convictionem non est pro accusatore habendum.

Unde Fabianus Papa ad Hilarium Episcopum, epist. 3.

a Et in capitulis Hadriani, c. 2. Ivo p. 5. cap. 245. Panzer. l. 4. c. 100. b In cap. Hadriani cap. 14. in epist. Sixtineri. Col. Tom. 1. tit. 2. c. 35. c 4. q. 4. nullus introducatur. Et ex Fabiano epist. 3. q. 6. c. 1. & ex Sixto inf. ead. q. 4. qua crimina. & Anf. l. 3. c. 44. p. 6. c. 24. Burch. l. 2. c. 195.

pravaricator dicitur. Quid igitur de eo fiet: Sive pravitato iudicio, sive publico pravaricator est: hoc est: prodiderit causam, hic extra ordinem solet puniri. ¶ Sciendum a est, quod hodie in, qui pravaricati sunt, pena imponitur extraordinaria] & infra. [¶ Accusator b de pravaricatione convictus, postea ex lege non accusat. ¶ In c omnibus causis (præterquam in sanguine) qui delatorem corrumpit, pro vido habetur. ¶ Intra lib. 98. tit. de abolitionibus criminum. [¶ Pravaricatorum d esse eum ostendimus, qui contra e. cum reo, & translatitè movere accusandi d'sponitur: quod proprias quidem probationes dissimularet, & falsas vereret accusationes admitteret. ¶ Si qui autem ab accusatione citra abolitionem desisterit, punitur. Absolutio pravitati a præditiis f postulari, ac impetrari solet: item pro tribunali, non de plano: nec præsertim cognitionem alteri demandare potest. Si plura crimina eidem intulerit, singulorum abolitionem debet petere, alioqui, prout quid adniserit g ejus nomine senatusconsulti poenam patitur. ¶ Et titulo eodem. [Desuisse h eum accipi-mus, qui in totum animam agendi deposuit, non qui distulit accusationem: sed qui permissi Imperatori i ab accusatione desistit, impunitus est.] Absolutio enim poenam remittit, infamiam non tollit. Unde Imp. Valentinianus, Valens, & Gratianus A.A. lib. 9. Cod. eod. titulo, de generali abolitione dixisse leguntur. [¶ Indulgentia k, Patres conscripti, quos liberat, ontat: nec infamiam criminis tollit, sed poenam gratiam facit. Si autem, restituo te in integrum, Principis dixerit, infamiam tollit. Unde in eodem lib. tit. de sententiam passus, & restitutus, cui datur deponato in insulam Imporator Antonius dixisse legitur: [Restituo te in integram provinciam tuam,] & adjecit. [Vt autem scias, quid sit in integrum restituere, restituo te honoribus & ordini tuo, & omnibus ceteris.]

1 ¶ Calumniatoribus poena legitime irrogatur] Hæc verba licet in collatis Gratiani manuscriptis exemplaribus non habeantur, tamen quia sunt etiam in Pandectis, non sunt expuncta.

2 ¶ Si autem Interloquendo] Hæc verba verulor Gratianus verba jurisconsulti. Hinc autem usq. ad vers. oportet. referre tantummodo sententiam.

O.VÆSTIO V.

¶ Quam ponit post tertiam, qua haurum questionum simillimune est argumentum.

Deficientibus vero accusatoribus, reus non videtur esse cogendus ad purgationem. Sicut enim rei possesser de-ficiente adire titulum sua possessio probare non cogitur, ita qui impetratur, ad innocentiam suam probandam cogendus esse non creditur. Auctoritate quoque Papæ Cornelii, & Triburienfis concilii sacerdotibus jurare prohibentur, nisi pro recta fide.

C. I. ¶ Juramentum à sacerdotibus non est exigendum.

Ait enim Cornelius episc. secunda ad Rufum Episcopum orientalem.

Sacramentum à summis sacerdotibus vel Dei ministris exigi, nisi pro fide recta, minimè cognovimus: nec sponte eos jurasse reperimus.

¶ In vetustis codicibus caput hoc conjunctum est cum duobus sequentibus, quæ sunt ex eadem epistola Cornelii Papæ.

¶ Summis] Sic habet originale. Sed Burchardus & Ivo in quarta parte, ab Episcopis, & reliquis ordinibus exigi. Idem vero Ivo in parte 12. à summis sacerdotibus, vel reliquis Dei ministris.

C. II. ¶ De eodem.

a L. 2. Sciendum. b L. 1. Accusator. c L. 9. Cod. tit. d d. L. 1. ad senatusconsult. Turpilia. s. pravaricatorum. e. al. conclusit. f al. præfide. g al. amiserit. h L. 13. desistisse. i al. accusatione. k tit. 43. l. 3. & in Cod. Theod. l. 9. tit. 38. tit. 31. l. 1. s. restituo. l Burch. lib. 1. c. 193. Ivo p. 5. c. 309. & p. 12. c. 71.

Idem paulo inferius.

NOs a sanctorum exempla sequentes, sanctorum a postolorum, eorumque successorum iura firmamur & sacramenta incursa fieri prohibemus.

C. III. ¶ De eodem.

Idem ibidem.

NOs sacramentum Episcopis necimus oblatum, ne nunquam fieri debet.

¶ Debet] Sequitur, nisi pro recta fide, quæ scilicet sunt: quia in optimis manuscriptis, neque in ipsa epistola hoc loci invenitur, sed sup. ead. cap. 1.

C. IV. ¶ Si quis Presbyter contra laicum, vel laicum contra Presbyterum querimoniam habeat,

Episcopo præcipiente terminetur.

Item ex concilio Triburienfi, c. 21.

Si quis Presbyter contra laicum, vel laicum contra Presbyterum aliquam habet querimoniam controversiam, Episcopo præcipiente e sine personarum acceptatione finiatur, & laicus per juramentum d. (si necessitas expurger: Presbyter vero vice juramenti s, per se etiam consecrationem interrogetur. s. quia sacramenta ex levi causa jurare non debent. Manus enim per eorum corpus, & sanguis Christi conficitur, juramento pollicitur? ablit: cum Dominus in Evangelio discipulis (quorum vicem nos indigni in sancta gerimus ecclesia dicat [Nolite g omnino jurare: Sit autem sermo vester, est, est: non, non. Quod autem his abstantum est, à malo est.]

2 pars. Verum his auctoritatibus non omnimoda iuramentum prohibetur fieri à sacerdotibus: sed tantum incauta, & ea, quæ qualibet causa temporalis iudici offeruntur. Cum autem populi famia sacerdotum opprimuntur, tunc ad innocentiam suæ auctoritatis sacramenta debent offerri.

C. V. ¶ Sacerdos à populo accusatus, iuramentum innocentiam suam asserat.

Unde Gregorius Papa tertius ad Bonifacium, episc. r. h

Presbyter s, vel quilibet sacerdos, si à populo accusatus fuerit, & certi non fuerint testes, qui criminis lato approbent veritatem, iusjurandum in medio testium illorum proferat de innocentia suæ puritate, in nuda & aperta sunt omnia.

C. VI. ¶ De Leone Episcopo, quem locutus Gregorius purgationem præbere fecit.

Item ex registro Gregorii lib. 2. indit. n. episc. ad Iulianum Prætorum. 1

Habet h hoc proprium antiqui hostis invadit, quos in pravorum actuum pertratione (deus resistente) dejicere non valet, opiniones eorum, sed ad præsens simulando, dilaceret. Quoniam iugiter quædam contra sacerdotale propositum de Leone fratre & Coepiscopo nostro sinister rumor apersevit, utrumque ita essent, districta diutius fecimus inquisitione perquiri: & nullam in eo de his, quæ dicta fuerant, culpam invenimus. Sed ne quid videretur omissum, quod necesse potuisset quibus cordi remanere, ad beati Petri sacratissimum corpus districta eorum ex abundantia fecimus sacramenta præbere. Quibus præstitis magna laetitia exultatione gavisi, quod hujusmodi experimento innocentia ejus evidenter enituit. Pro qua re gloria vestra prædictum virum cum omni charitate suscipitis, & reverentiam ei, qualem sacerdoti decet, exhibeat, ut qua in cordibus remaneat, de his quæ sunt jam purgati.

a Ivo p. 12. c. 77. b Burch. l. 1. c. 187. Ivo p. 6. c. 22. Pann. l. 1. c. 1. al. regente. d al. præjuramento. e al. præjuramento. f al. constringatur. g Matt. 5. h & l. 7. cap. 21. i Anselm. l. 1. c. 186. Burch. l. 2. c. 186. Ivo p. 6. c. 231. Pann. l. 1. c. 9. k Pab. l. 1. c. 1. Ansel. l. 6. c. 162. Burch. l. 1. c. 194. Ivo p. 5. c. 309. Pann. l. 1. c. 11.

